

прапорці, спадний список, таблиця з варіантами відповідей, сітка прапорців. Викладач має знати про існування функції дозволу, що дає право користувачеві проходити тест лише один раз.

Аналіз результатів онлайн-тестів надзвичайно ґрунтовний. На сторінці створення тесту наявна змога швидко переглянути статистику результатів у таблицях для аналізу успішності кожного респондента. У таблиці з результатами тесту студентів автоматично відкриється лист з оцінками. При цьому стовпчики з питаннями, на які сформульовано найменше правильних відповідей, будуть виділені кольором. Так користувач (студент і викладач) зможе з'ясувати складність запитання, виокремити ті аспекти, які потребують додаткового опрацювання. Педагогічна практика засвідчує, що онлайн-тестування як метод контролю має низку переваг: залучення всіх студентів до виконання тесту; можливість визначити й запланувати рівень контролю знань, умінь, активізувати самоконтроль студентами власної навчально-пізнавальної діяльності; досягнення об'єктивності оцінювання; зосередження уваги студента на осмисленні суті відповіді, а не на її формуванні; налагодження постійного зворотного зв'язку між студентом і викладачем [1].

У сучасних умовах недоліки тестування, що окреслюють науковці, не здаються суттєвими: імовірність випадкового вибору правильної відповіді можна компенсувати кількістю завдань; уникнути стандартизації мислення можна через складання цікавих варіантів відповідей, які сприяють розвиткові критичного мислення. Опоненти можуть говорити про великі часові ресурси для складання необхідного «банку» тестів. Звичайно, розроблення тестів потребує часу, але автоматична перевірка таких завдань заощаджує людські ресурси й час. Відсутність усного мовлення компенсують такими різновидами тестів, у межах яких студентів пропонують викласти власні думки, обмежуючи обсяг висловлювання. Вимоги до чіткості й лаконічності допоможуть студентів зосередити увагу на найважливіших ідеях, заощадять певний час викладачеві.

Отже, ДФН активізує професійний розвиток педагогічних працівників, сприяє розвиткові інформаційно-цифрових умінь, уможлиблюючи забезпечення ефективності й безперервності освітнього процесу в умовах соціальної ізоляції.

Література

1. Біляковська О. О., Герцюк Д. Д., Равчина Т. В. Тестування у системі контролю й оцінювання успішності студентів. Методичні рекомендації до підготовки та складання тестових завдань для викладачів, аспірантів вищих навчальних закладів. URL: <http://dl.lnu.edu.ua/metod/metod.htm> (дата звернення 12.03.2020).

УДК 316.613.434-053.6(043.2)

БРЕЦКО І. І., БОБАЛЬ М. І.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

У підлітковому віці спостерігається великий ступінь психологічного росту, оскільки діти роблять корективи у своїй особистості через швидкий фізичний та

сексуальний розвиток, характерні для цього періоду життя. Підлітки стикаються з постійним конфліктом та труднощами адаптації до раптового підйому статевих та агресивних збуджень. Ці зміни викликають неспокій та плутанину в середині підлітка і в тому, як вони сприймають світ. Іноді підліткам важко прийняти зміну шкіри, зміни волосся та тіла, таким чином, вони відчувають невпевненість у тому, що відбувається з ними, коли вони стають молодими дорослими. Тиск однолітків - це боротьба, з якою стикаються багато підлітків. Не відчувати себе потрібним або прийняття в групі може дуже шкідливе, і підлітки можуть виявляти ці почуття як гнів або агресію. Перенавантаження домашніми завданнями та позашкільні потреби також є областями, в яких підлітки, як правило, відчувають себе перевантажені, викликаючи розчарування та гнів. [1]

На думку Американської академії дитячої та підліткової психіатрії, деякі з цих чинників включають: жертву фізичного або сексуального насильства, впливу насильства в домі чи громаді, генетичних факторів (спадковість сім'ї), впливу насильства в засобах масової інформації, поєднання стресових сімейних соціально-економічних чинників (бідність, важка депривація, подружній розпад, виховання дітей у неповній сім'ї, безробіття, втрата підтримки з боку розширеної сім'ї) або пошкодження мозку від травми голови. [2]

Не дивно, що підлітки можуть перевантажуватись стресом. Вони мають погані навички подолання, і сердитися - це єдиний шлях, яким вони знають, як уникнути почуття суму, болю чи страху. [1] Підлітки діють, коли вони відчувають себе знехтуваними, й іноді відчуття гніву може перетворитися на агресію. Дівчата схильні діяти у цьому гніві шляхом усного вираження себе, тоді як хлопчики схильні виражати себе фізично. Повстання для підлітків є загальним, і вразливі підлітки можуть почати порушувати правила. Вони йдуть проти побажань своїх батьків і вчителів, займаючись поведінкою, яку вони визнають неправильною. Ці дії включають викрадення з дому, вживання алкоголю, куріння сигарет та, в деяких випадках, експерименти з наркотиками. [3]

Агресивні підлітки, при всій відмінності їх особистісних характеристик і особливостей поведінки, відрізняються деякими загальними рисами. До таких рис відноситься бідність ціннісних орієнтацій, їх примітивність, відсутність захоплень, вузькість і нестійкість інтересів. У цих дітей, як правило, низький рівень інтелектуального розвитку, підвищена навіюваність, копіювання, недорозвиненість моральних уявлень. [3] Їм властива емоційна грубість, озлобленість, як проти однолітків, так і проти навколишніх дорослих. У таких підлітків спостерігається крайня межа самооцінки (або максимально позитивна, або максимально негативна), підвищена тривожність, страх перед широкими соціальними контактами, егоцентризм, невміння знаходити вихід з важких ситуацій, переважання захисних механізмів над іншими механізмами, регулюючими поведінку. Разом з тим серед агресивних підлітків зустрічаються і добре інтелектуально і соціально розвинені. У них агресивність виступає засобом підняття престижу, демонстрації своєї самостійності, дорослості.

Серед агресивних підлітків Н. М. Платонова виділяє три групи, які розрізняються по частоті і жорсткості агресивних дій [4].

Першу групу складають діти, які найчастіше використовують агресію як

засіб залучення уваги однолітків. Зазвичай вони надзвичайно яскраво висловлюють свої агресивні емоції (кричать, голосно лаються, розкидують речі); їх поведінка направлена на отримання емоційного відгуку від інших [4].

Другу групу складають діти, які використовують агресію в основному як норму поведінки в спілкуванні з однолітками. У цих дітей агресивні дії виступають як засіб досягнення будь-якої конкретної мети - потрібного їм предмету або провідної ролі у грі чи виграшу.

У третю групу входять діти, для яких нанесення шкоди іншому виступає як самоціль. Вони відчують задоволення від самих дій, що приносять біль і приниження одноліткам .

Література

1. Ананьєв А.М. Візуальна психодіагностика емоційних проявів у учнів: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.97 /А.М.Ананьєв// Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т ім. К.Д.Ушинського. – О., 1996. – 23с.

2. Бовть О. Соціально – психологічні причини агресивної поведінки підлітків/О. Бовть // Рідна школа. - 1999. - № 2 - с.17-20.

3. Бандура А. Подростковая агрессия / А. Бандура, Р. Уолтерс. – М. : Фимита, 2000. – 512 с

4. Платонова, Н. М. Агрессия у детей и подростков : учеб. пособие / Н. М. Платонова. - СПб. : Речь, 2004. - 336 с

УДК 159.922-053.2:316.362.1-024.87(043.2)

БРЕЦКО І. І., КОЗЛОВСЬКА Н.В.

Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИТИНИ З ДИСТАНТНОЇ СІМ'Ї

Діти з дистантних сімей перебувають у складній ситуації соціального розвитку, оскільки переживають психотравмуючі впливи в умовах постійної розлуки з батьками. Соціально-психологічні потреби дітей залишаються незадоволеними в стабільності, відчутті захищеності та підтримки. Батьки, які періодично приїждять до дитини, формують в неї відчуття нестабільних сімейних взаємин. Залишається незадоволеною потреба в емоційній близькості, в любові та особистісної цінності для батьків, родичі не можуть компенсувати спілкування з батьками, а в результаті довготривалої відсутності це породжує емоційну холодність, тим самим порушуючи одні із найважливіших функцій цілісної сім'ї, що сприяють позитивному розвитку особистості дитини – емоційну, комунікативну, психотерапевтичну [1].

З від'їздом батьків за кордон піддається змінам соціальне оточення дитини, її звички та цінності. Так, змінюється система ціннісних орієнтацій – стають важливими соціальне положення в групі, самооцінка, відчуття себе дорослим, оскільки на дитину перекладається більшість функцій, які до того виконував хтось із батьків, підлітки сприймають це як важливий етап у своєму становленні. На відміну від них, діти дошкільного і молодшого шкільного віку – не отримують додаткових функцій: обов'язки перекладаються на опікунів, дідуся та бабусю. Спостерігається виражений егоцентризм, частково породжений настановою

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>